

คำนำ

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการ “การจัดการความรู้ทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้” ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) มีระยะเวลาศึกษาตั้งแต่เดือนกันยายน 2555 – เดือนกันยายน 2556 มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อวิเคราะห์กระบวนการดำเนินงานทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมนำมาใช้ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อค้นหาถึงปัญหาและอุปสรรคในการนำงานทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมาใช้ในการสืบสวนอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งพิสูจน์ปัจจัยที่มีผลต่อการนำงานทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมาใช้ในการป้องกันการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยสร้างคู่มือในการจัดการความรู้ทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อใช้ในการสืบสวนและการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาระบบงานทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

สาระสำคัญในรายงานวิจัยฉบับนี้จำแนกออกได้เป็น 3 กลุ่มเนื้อหา จำนวน 5 บท ในกลุ่มเนื้อหาที่ 1 เป็นบทที่ 1-2 สำหรับบทที่ 1 ได้กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย คำถามในการวิจัย ขอบเขตในการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย กรอบแนวความคิดของการวิจัย ผลที่จะได้รับจากการวิจัย และกระบวนการผลักดันผลงานดังกล่าวออกสู่การใช้ประโยชน์ สำหรับเนื้อหาในบทที่ 2 เป็นการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ ทฤษฎี และแนวคิดต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มเนื้อหาที่ 2 เป็นบทที่ 3-4 ซึ่งประกอบไปด้วย บทที่ 3 เป็นเรื่องของรายงานผลการดำเนินงานสถานการณ์ปัจจุบันทางการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วม ข้อมูลของคดีที่ประสบความสำเร็จ (Best Practice) บทที่ 4 เป็นเนื้อหาของขั้นตอนการจัดการความรู้ทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประกอบไปด้วย คณะผู้ดำเนินกิจกรรม และกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย รวมทั้งขั้นตอนในการปฏิบัติงานวิจัย

กลุ่มเนื้อหาที่ 3 เป็นบทที่ 5 ซึ่งเป็นเรื่องของบทสรุปและข้อเสนอแนะ ผลของการวิจัยประกอบไปด้วย ข้อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องทางการมีส่วนร่วม ปัญหาและอุปสรรคในการนำงานทางการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมาใช้ในการสืบสวนอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งปัจจัยที่มีผลต่อการนำงานทางการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งข้อเสนอแนะในการดำเนินงานและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

คณะผู้ศึกษาวิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้การสนับสนุนกระบวนการศึกษา และหวังว่ารายงานการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามเจตนารมณ์ และวัตถุประสงค์ของการวิจัย

คณะผู้ศึกษาวิจัย

กันยายน 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กระบวนการดำเนินงาน ค้นหาถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน รวมทั้งปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งสร้างคู่มือในการจัดการความรู้ทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มเป้าหมาย คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานทางด้านชุมชนมวลชนสัมพันธ์ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มผู้พิพากษาและอัยการ กลุ่มผู้นำทางศาสนา กลุ่มเอ็นจีโอ กลุ่มสื่อมวลชน รวมทั้งกลุ่มผู้นำชุมชนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ การประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Storytelling) และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) เพื่อสกัดเอาความรู้โดยใช้กระบวนการ “การจัดการความรู้” โดยการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ ซึ่งจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคล และเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบ ผลการวิจัยพบว่า

1. กระบวนการดำเนินงานทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องคำนึงถึงประเด็นสำคัญๆ 4 ประเด็นหลักๆ ได้แก่ 1) การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่รัฐ ต้องยึดถือรูปแบบสันติวิธี โดยสร้างความเชื่อถือ ลดเงื่อนไข ปรับทัศนคติและพฤติกรรม ไม่ทำการปราบปรามที่รุนแรงจนเกินไป 2) มีการ บูรณาการทุกหน่วยงานทั้ง ทหาร ตำรวจ ฝ่ายปกครอง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ การทำงานโดยความร่วมมือทุกฝ่าย การประสานงานกันอย่างดี เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ทำให้ประชาชนมีความศรัทธา แล้วให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี 3) เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรักษาความลับและความปลอดภัยของประชาชนผู้ให้ความร่วมมือ แจ้งเบาะแสรายชื่อที่ประกอบอาชญากรรม รวมทั้งดูแลความปลอดภัยของคนในครอบครัวของประชาชนที่แจ้งเบาะแสรายชื่อ จะทำให้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนได้มากขึ้น 4) แก้ไขปัญหาทางด้านศาสนา การศึกษา การให้ความรู้เพื่อให้ชาวพุทธและมุสลิมเดินไปในแนวทางเดียวกัน

2. ปัญหาและอุปสรรคทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมสรุปได้ว่ามีปัญหาทางด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม กฎหมายบางฉบับประชาชนมักมองว่าไม่ได้เอื้ออะไรให้กับประชาชนทำให้ประชาชนขาดความศรัทธา ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ การแก้ไขปัญหาจะทำให้คนในพื้นที่ที่มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สร้างโอกาสให้คนที่ยากจนจริงๆ มีอาชีพและรายได้ดีขึ้น ปัญหาด้านการขาดแคลนบุคลากร เช่น เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานทางด้านรักษาความปลอดภัยให้กับประชาชนในหมู่บ้าน ปัญหาทางด้านงบประมาณ การติดตั้งโทรทัศน์วงจรปิดในบางพื้นที่ของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เงินเดือนที่ให้กับตำรวจอาสาไม่เพียงพอ รวมทั้งความจริงใจของเจ้าหน้าที่รัฐที่มีต่อประชาชน การปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความถูกต้องยุติธรรม ไม่กลั่นแกล้งหรือรังแกประชาชน

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินการทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม คือ รัฐต้องให้ความสำคัญทางด้านการศึกษา เพื่อให้ประชาชนมีการศึกษาที่สูงพอ ให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่ให้กว้างและมากขึ้น นโยบายของรัฐบาลต้องให้หลักที่ว่าการความจริง ความศรัทธา ความเชื่อมั่น หากให้ใจเขาเขาจะให้ใจเรา หากหลอกเขา เขาจะหลอกเรา หลักการมีส่วนร่วม คือ หัวหน้าส่วนราชการต้องเข้ามา

ส่วนร่วมในการศึกษา เช่น ผู้กำกับการศึกษาต้องร่วมมือกับนายอำเภอเข้าไปมีส่วนร่วมกับประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งองค์กรในระดับนโยบาย และระดับหัวหน้าหมู่บ้าน ต้องให้การสนับสนุนการมีส่วนร่วม และต้องสร้างการมีส่วนร่วมในระดับรากหญ้าและครอบครัว จะทำให้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนอย่างแท้จริง

สำหรับข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายมีดังนี้

1) รัฐบาลควรกำหนดยุทธศาสตร์เพิ่มเติมในเรื่องการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบในประเด็นต่างๆ ในส่วนของการมีส่วนร่วม เช่น การให้โอกาสผู้กระทำผิดกลับคืนสู่สังคม การเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น การให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในภารกิจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ การเยียวยาและช่วยเหลือผู้กระทำผิด

2) ส่งเสริมให้ภาคประชาชน ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในหน่วยงานของรัฐ เช่น มีส่วนร่วมในความคิดเห็น เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการหรือร่วมทำกิจกรรมให้กับประชาชน รวมทั้งให้ความสำคัญกับสื่อมวลชน ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเข้าถึงชุมชนในด้านต่างๆ

3) ควรจัดทำคู่มือการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ เช่น ความรู้ทางด้านกฎหมาย ภารกิจทางด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของหน่วยงานของรัฐ

4) สร้างองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้กับประชาชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น การป้องกันอาชญากรรม กระบวนการยุติธรรมทางเลือก คุณธรรมและจริยธรรม รวมทั้งกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยจัดให้มีเวทีชาวบ้าน ฝึกอบรมวิทยากรต้นแบบ เพื่อสร้างเครือข่ายภาคประชาชน

5) รัฐควรทำการศึกษาวิจัยทางด้านการศึกษา โดยสำรวจมาตรฐานทางด้านการศึกษาในตำบลและหมู่บ้านอย่างจริงจัง เพราะจากการศึกษาปัญหาของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในครั้งนี้ พบว่า มีปัญหาระหว่างโรงเรียนสอนศาสนาและโรงเรียนสามัญ แกนนำของผู้ก่อความไม่สงบ ต้องการที่จะให้เด็กในชุมชนเข้าเรียนในโรงเรียนสอนศาสนามากกว่าโรงเรียนสามัญของรัฐ จึงพบว่า เมื่อโรงเรียนเปิดเทอมครูในโรงเรียนสามัญจะถูกยิง เมื่อโรงเรียนปิดเทอม โรงเรียนสามัญจะถูกเผา ปัญหาทางด้านการศึกษาจึงเป็นปัญหาที่ควรรีบแก้ไขโดยเร่งด่วน

Abstract

The Research Knowledge management of Public Participation in Prevention and Suppression for Support of Staff Practice in three Southern Border Provinces of Thailand has aims to analyze the problems and obstacles in the search operation including factors management of Public Participation in Prevention and Suppression for Support of Staff Practice in three Southern Border Provinces of Thailand and create a guide in the management of knowledge in the involvement of the community in the prevention and suppression of crime and ways to improve and develop the system to be utilized to Prevention and Suppression for Support of Staff Practice in three Southern Border Provinces of Thailand Targeting police officers, military, administrative officers and government officials who work in the public relations area in three southern border provinces, group of judges and prosecutors, religious leaders, NGOs Media group, Including community leaders involved Tools used in this research is meetings to exchange knowledge(Storytelling) and focus group to knowledge extraction process "Knowledge management" by gathering knowledge existing in scattered individuals to develop and document a system The results showed that

1. The Implementation process of Public Participation in Prevention and Suppression for Support of Staff Practice in three Southern Border Provinces of Thailand must take into account the 4 key themes, including warehousing. 1) Prevention and suppression of crimes of public officials to hold a peaceful means to establish trust by the attitude and behavior are too harsh crackdown. 2) The integration of all agencies, both military police and administrative officials, working in cooperation with all parties to work together well to achieve maximum efficiency and public faith cooperation as well. 3) State officials to maintain the confidentiality and security of the people to cooperate to the whereabouts of the criminals who commit crimes, including the security of the family of the people that leads to the participation of the people even more. 4) resolve the religious education and knowledge to the Buddhist and Muslim moved in the same direction.

2. Barriers to the participation of the community in the prevention and suppression of crime have concluded that the laws and regulations involved in the process some people tend to look to the law is not conducive to the public for the public's lack of faith, Economic problems troubleshooting in the area to make a better living opportunities for poor people actually have better career and income, the problem of shortage of staff as operations officer of the security issues to the people in the village budget to install CCTV in some areas of the three southern

border provinces, salaries are not enough to volunteer police officers, as well as the sincerity of the state to the public to treat the public with fair accuracy not bully or bully people.

3. Factors affecting the participation of the community in crime prevention is the need to give priority to public education, higher education as well to educate the public in the area to a wider and more mainstream government policy requires that real faith conviction If we let him, he will make our hearts If we deceive him, he would deceive us as well The principle involved is the head of the government must be to participate in the study such as directing the police to cooperate with the sheriff involved with people in the area including organizations policy level and the village level need to support participation and build participation in grassroots(local people) and their family to make the participation of the public truly

Policy Suggestions are as follows

1) Government should be more strategic in terms of the public aware of the various issues involved, such as providing opportunities for offenders returning to the community, to provide an opportunity for public comment, to provide the public with a better understanding of the mission and duties of state agencies to treat and help offenders

2) Encourage the private sector, local governments took part in operations in government agencies such as participation in the comments or join the committee activities to the public, including the media to focus on the influence of the community in various fields.

3) Should be prepared to engage the community to create a better understanding of issues such as knowledge of the law, the mission of the prevention and suppression of crimes of the state agency

4) Building knowledge related to the prevention and suppression of crime and the public sector, for example, preventing crime, justice alternative, moral and ethical issues including the exchange of learning by providing a platform speaker training villagers to build a prototype network sector.

5) States should conduct research in education by exploring the standard of education in the district and village seriously because of the study's three southern border provinces revealed that there were problems between religious schools and ordinary schools the leaders of the insurgents want the children in the community attended more religious school than ordinary schools of the state it was found that when the school term in ordinary school teacher is fired when the school holidays are burning, issues in education is an issue that should be resolved immediately.